

Matti Honkavaaran ym. valtuustoaloite saksan kielen aseman parantamisesta Outokummun koululaitoksessa

170/00.01.06/2021

Kvalt 26.04.2021 § 29

Selostus Hallintosäännön mukaisessa järjestyksessä Matti Honkavaara ym. jättivät kaupunginvaltuustolle liitteenä olevan aloitteen.

Päätös Kaupunginvaltuusto päätti yksimielisesti lähettää aloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Hyvltk 11.05.2021 § 45

Selostus Kaupunginvaltuutettu Matti Honkavaaran ym. valtuustoaloitteessa esitetään tutkittavaksi mahdollisuus tarjota Outokummussa saksan kielen opetusta A1 -kielenä.

Maailmassa on tilastoitu reilut 7000 ihmisten käyttämää kieltä. Suurin käyttäjämäärä on englannilla, jota puhuu noin 1 132 miljoonaa ihmistä. Toisena on madariini kiina, noin 1 117 miljoonaa ja kolmantena hindi, noin 650 miljoonaa käyttäjää. Saksa on sijalla 12 ja sitä puhuu noin 132 miljoonaa ihmistä. EU:ssa on 24 virallista kieltä ja EU:n asettama tavoite on että kaikki EU-kansalaiset pystyisivät kommunikoimaan äidinkieltensä lisäksi kahdella muulla kielellä. Suomen kansalliskieliä ovat perustuslain (731/1999) mukaan suomi ja ruotsi. Lisäksi kielellistä oikeuksista Suomessa määritellään esim. saamen kielilaissa (1086/2003) ja viittomakielilaissa (359/2015). Suomessa puhutaan äidinkielenä noin 130 eri kieltä.

10.12.2019 julkaistussa Sanna Marinin hallitusohjelmassa puhutaan ruotsin ja kielen asemasta, viranomaiskielestä ja selkokielestä sekä poliisin ja maahanmuuttajien kielitaidosta. Lisäksi luvataan laatia kansalliskielistrategia sekä kielipoliittinen ohjelma, jossa keskitytään muihin Suomessa puhuttuihin kieliin kuten "saamen kielet, romanikieli, karjalan kieli ja viittomakielet" ja luvataan useampaan kertaan turvata "kielellisten oikeuksien toteutuminen". Suomalaisen vieraiden kielten osaamistason kehittämiseen ei suoraan oteta kantaa.

8.4.2021 julkaistussa valtioneuvoston koulutuspolitiisessa selonteossa keskitytään ruotsin ja saamen kielten asemaan sekä maahanmuuttajien kielitaidon kehittämiseen. Selonteossa ei oteta kantaa vieraiden kielten opiskeluun suomea äidinkielenään puhuvilla. Saman asian totesi myös Suomen kieltenopettajien liitto lausunnossaan 21.1.2021.

21.4.2021 kielikoulutuspolitiikan kieliverkosto julkaisi tiedotteen 14.4.2021 järjestetystä valtakunnallisesta kieliparlamentista. Pääpuheenvuorossa professori Riittä Pyykkö kertoi A1-kielen opetuksen varhentaminen olleen tärkeä kehitysaskel ja että englannin korkean osammisen lisäksi on tärkeää osata muitakin kieliä.

Vuonna 2004 julkaistussa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa on määritelty oppimistavoitteet seuraaville äidinkielifilille: suomi, ruotsi, saame, romani, viittomakieli sekä muu oppilaan äidinkieli. Niille joiden äidinkieli on muu kuin suomi, on erikseen oppimäärät suomen kielelle. Vieraiden kielten A-oppimäärässä vaihtoehtojen kerrotaan olevan "Englanti, muu vieras kieli, saamenkieli". Muu vieras kieli voi olla periaatteessa mikä tahansa kieli.

Tällä hetkellä Outokummussa Kummun koululla

- A1 -kielen opetus alkaa 1. luokalla ja se on englanti
- valinnaisaineena 5- 6 -luokilla tarjolla ruotsi, englanti tai saksa. Varsinaista A2 -kieltä ei Kummun koulussa ole tarjolla
- B1 -kieli alkaa 6. luokalla ja se on ruotsi
- valinnaisaineena 7 -luokalla on tarjolla venäjä tai englanti ja 8-9 luokalla venäjä, englanti, ruotsi tai saksa. Varsinaista B2 -kieltä ei Kummun koulussa ole tarjolla.

Aloitteessa esitetään sen selvittämistä, voisiko A1-kieli olla myös saksa. Perusopetuksen tuntijaossa A1-kieltä on 18 tuntia joka kolmisarjaisessa koulussa tarkoittaa 54 opetustuntia viikossa. Jos tarjontaan lisättäisiin toinen A1 -kieli, se tarkoittaisi 18 opetustuntia lisää olettaen, että englannin kielen opetusryhmien määrää ei voitaisi vähentää. Yhden vuosiviikkotunnin hinta riippuu opettajan palkkauksesta mutta keskimääräisenä hintana voidaan käyttää 2500 €, jolloin toisen A1-kielen kustannus uutena ryhmänä olisi noin $18 \text{ t} * 2 \text{ 500 €} = 45 \text{ 000 €} / \text{vuosi}$. Haasteena järjestämisessä on A1 -kielen sijoittaminen työjärjestyksessä niin, että vaihtoehtoinen A1-kieli olisi valittavissa miltä tahansa rinnakkaisluokalta. Jos vaihtoehtoista A1-kieltä valittaisiin niin paljon että määrä vastaisi yhden luokan kokoa, heidät voitaisiin sijoittaa samalle luokalle jolloin em. 45 000 €:n lisäkustannusta ei tulisi mutta silloin muita ryhmäjakoisiin vaikuttavia pedagogisia ja työjärjestysteknisiä tekijöitä ei voitaisi huomioida. Vaihtoehtoisen A1-kielen valinneiden tulisi myös sitoutua valittuun kieleen koko perusopetuksen ajaksi, jotta ryhmä pysyisi koossa ja järkevän kokoisena. Opetushallituksen tilastojen mukaan saksan kieltä on A1-kielenä järjestänyt Suomessa vuonna 2019 vain 25 opetuksen järjestäjää, joista 13 on Suomen suurimpia kaupunkeja ja 12 yliopistoja (harjoittelukoulut) ja muita perusasteen koulutuksen järjestäjiä.

Hyvinvointilautakunnan 8.12.2020 §76 hyväksymässä hyvinvointipalveluiden strategiassa yhdeksi mahdolliseksi kehittämistoimeksi määritellään "kieliohjelman mahdollinen laajentaminen esim. etäopetusta hyödyntäen". Outokummun lukiossa on näin toimien toteutettu lukion koko huomioiden laaja B3 -kielten valikoima yhdessä Polvijärven ja Juuan lukioden kanssa. Toialta korka-asteen opiskelijavalintojen painotukset eivät kannusta laajaan veiraiden kielten opiskeluun. Vieraiden kielten opiskelumahdollisuuksien laajentamiseksi olisi A1 -kielen sijaan realistisempaa toteuttaa esim. A2 -kielten tarjonnan laajentaminen 3-6 luokilta alkaen tai B2 -kielten tarjonnan laajentaminen 7-9 luokilla. Näiden järjestäminen vaatii myös lisää tuntiresurssia eli euroja. Esiopetuksessa on lukuvuonna 2019-2020 käynnistetty myös kielisuihkuttelu, jolla tarkoitetaan muun kuin oppilaan äidinkielen tuomista kasvatustilanteisiin. Tällä innostetaan lapsia kielten opiskeluun ja tuodaan heille positiivisia onnistumisen kokemuksia vieraan kielen kanssa.

215 varhaiskasvatuksessa olevan lapsen huoltajalle lähetettiin kysely siitä, minkä he toivoisivat olevan lapselleen opetettava A1 -kieli perusopetuksen alkaessa. Kyselyyn vastattiin 49 lapsen osalta ja toiveet jakautuivat seuraavasti:

- englanti 43
- venäjä 15
- ruotsi 3
- saksa 1

Perinteisen varhaiskasvatus-esi-perus-toisen-korkea -asteen kouluoppimisen (formaali oppiminen) lisäksi niin kieliä kuin muitakin elämässä käyttökelpoisia tietoja ja taitoja voi opiskella epävirallisemmissä oppimisympäristöissä. Esimerkkejä kielten opiskelusta ovat ei-tutkintoon johtavat kielten kurssit kansalaisopistossa (non-formaali oppiminen), verkkopelit monikielisessä ryhmässä tai omaehtoinen vaikkapa perheen yhteisenä harrastuksena toteutuva jonkin kielen itseopiskelu (informaali oppiminen).

Valmistelija	Hyvinvointijohtaja
Lisätietoja	Jukka Orenius, 0447559240, jukka.orenius@outokummunkaupunki.fi
Esittelijä	Hyvinvointijohtaja
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta päättää antaa edellä esitetyn vastauksena aloitteeseen ja toimittaa se edelleen kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle.
Päätös	Hyvinvointijohtajan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Khall 24.05.2021 § 102

Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää antaa kaupunginvaltuustolle yllä olevan selvityksen vastauksena valtuustoaloitteeseen. Samalla kaupunginhallitus esittää, että kaupunginvaltuusto päättää todeta valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.
Päätös	Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kvalt 31.05.2021 § 39

Päätös	Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
---------------	---